

SISTEM AIRAC

1. Uvod

1.1. AIRAC (Aeronautical Information Regulation and Control) označava sistem čiji je cilj prethodno najavljuvanje okolnosti koje zahtevaju značajne izmene u operativnoj praksi, a zasnovan je na zajedničkim unapred određenim datumima stupanja na snagu.

1.2. ICAO naglašava potrebu da organi, organizacije i preduzeća nadležni za donošenje odluka o uvođenju i izmenama operativno značajnih službi i sredstava budu detaljno upoznati sa AIRAC sistemom, jer je to osnovni preduslov za njegovu primenu.

Ovaj AIC sadrži opis sistema AIRAC na način propisan u ICAO Aneksu 15 i ICAO Doc. 8126 – AIS priručnik. Takođe, u ovom AIC-u navode se i posledice nepridržavanja AIRAC-a.

2. Potreba za kontrolom obaveštavanja

Obaveštenja u vezi sa izmenama koje se odnose na uređaje, sredstva, službe ili postupke po pravilu nameću potrebu za izmenama u operativnim priručnicima prevozlaca, avionskim sistemima za upravljanje letom (FMS), ili u drugim dokumentima raznih vazduhoplovnih organizacija. Organizacije odgovorne za ažuriranje ovih publikacija obično rade po unapred utvrđenom planu rada. Ukoliko bi AIP Amandmani ili Dodaci na AIP koji sadrže takva obaveštenja imali različite datume stupanja na snagu, bilo bi nemoguće da se priručnici i druga dokumentacija održavaju u ažurnom stanju. Međutim, unapred određeni datumi u godini kao datumi stupanja izmena na snagu omogućuju da planovi rada budu zasnovani na tim prethodno utvrđenim datumima.

3. Regulisani sistem

3.1. Pošto se mnoge od prethodno navedenih izmena mogu unapred planirati, moguće je predvideti i datume stupanja tih izmena na snagu, u skladu sa unapred utvrđenim rasporedom AIRAC datuma stupanja na snagu. Zbog toga, određeno je da regulisani sistem, izuzev kada to operativne okolnosti sprečavaju, omogući da:

a) informacije predviđene za objavljivanje u skladu sa AIRAC-om (videti str. 3) moraju se objavljivati AIP Amandmanima ili Dodacima na AIP. Ovi amandmani/dodaci se moraju označiti akronimom „AIRAC“ i distribuirati najkasnije 42 dana pre datuma stupanja na snagu, tako da bi ih korisnici primili najkasnije 28 dana pre istog datuma;

b) AIRAC datumi stupanja na snagu moraju biti usklađeni sa unapred određenim i međunarodno dogovorenim rasporedom datuma stupanja na snagu u intervalima od 28 dana (uvek četvrtkom);

c) tako objavljena informacija ne sme se menjati u roku od najmanje 28 dana posle navedenog datuma stupanja na snagu, izuzev ako su objavljene informacije privremenog karaktera i ne traju u toku celog tog perioda.

3.2. Ako se iz nekog opravdanog razloga planirani datum stupanja na snagu ne poklapa ni sa jednim od prethodno utvrđenih AIRAC datuma, datum objavljivanja takve informacije treba da bude, kada je to moguće, 28 dana pre početka AIRAC ciklusa unutar koga pada planirani datum stupanja na snagu.

3.3. Važno je da datum stupanja na snagu unapred planiranih operativno značajnih izmena koje zahtevaju kartografski rad i ažuriranje navigacionih baza podataka bude isključivo AIRAC datum stupanja na snagu.

3.4. Izuzev korišćenja unapred utvrđenog rasporeda AIRAC datuma stupanja na snagu, takođe je neophodno koristiti Univerzalno koordinirano vreme (UTC) za određivanje vremena stupanja na snagu AIRAC informacije.

4. Raspored AIRAC datuma stupanja na snagu

Raspored unapred određenih i međunarodno dogovorenih AIRAC datuma stupanja na snagu za naredne godine prikazan je u AIP Srbije / Crne Gore, GEN 3.1.

5. Koordinacija

5.1. Da bi se sistem AIRAC u potpunosti primenjivao, neophodno je da nadležne službe organa, organizacija i preduzeća (tj. izvori podataka) kojima je dodeljena odgovornost za dostavljanje izvornih podataka AIS-u budu dobro upoznate sa sistemom AIRAC. Posebno se ističe da izvori podataka moraju dobro poznavati ne samo datume stupanja na snagu, nego i krajnje datume do kojih izvorni podaci moraju biti dostavljeni AIS-u da bi AIP AMDT ili AIP SUP bio objavljen i dostavljen korisnicima najkasnije 28 dana pre datuma stupanja na snagu.

5.2. AIS određuje i objavljuje rokove dostavljanja izvornih podataka za unapred utvrđene AIRAC datume stupanja na snagu (videti tačku 6) kroz odgovarajući AIC. Navedeni AIC sa objavljenim datumima stupanja na snagu i krajnjim datumima do kojih izvori podataka moraju dostaviti izvorne podatke AIS-u objavljuje se krajem svake godine za narednu godinu. Izvori podataka treba da nastoje da proslede podatke AIS-u što je ranije moguće, umesto da čekaju najkasniji datum. Ovo naročito važi za obimne materijale i složene kartografske ili grafičke izmene. Blagovremeni prijem će omogućiti AIS-u da obradi podatke normalnom brzinom, dok kašnjenje u prijemu obično znači da će obrada biti obavljena u žurbi, uz povećanu verovatnoću nastajanja greške.

6. Značajni datumi

6.1. Sistem AIRAC podrazumeva tri značajna datuma:

- a) datum stupanja na snagu,
- b) datum objavljivanja i
- c) datum dostavljanja izvornih podataka AIS-u.

Između datuma objavljivanja i datuma stupanja na snagu mora postojati interval od 42 dana. Ovim se obezbeđuje period distribucije od najviše 14 dana. Distribucija treba da bude sprovedena na najekspeditivniji način sa ciljem da korisnici prime informaciju najkasnije 28 dana pre stupanja na snagu.

Za većinu automatizovanih sistema postoji poseban datum do kog podaci mogu biti uneti u te sisteme. Nakon tog datuma, automatizovani sistemi više ne prihvataju izmene tj. nove podatke. Na primer, krajnji rok za unos podataka u FMS je 17 dana pre datuma stupanja na snagu, kako bi se omogućilo kodovanje i distribucija podataka.

6.2. U slučaju planiranja značajnih izmena koje će imati uticaja na međunarodni vazdušni saobraćaj, kada je poželjna i izvodljiva ranija najava, treba koristiti datum distribucije od minimum 56 dana pre datuma stupanja na snagu. Primeri značajnih izmena su:

- otvaranje novog aerodroma,
- uvođenje novih postupaka za sletanje i/ili poletanje,
- uvođenje novih ATS ruta, itd.

7. Primena sistema AIRAC tokom praznika i u sezoni odmora

7.1. U nekim delovima sveta, upotreba AIRAC datuma stupanja na snagu, u vreme velikih praznika (npr. Božić/Nova godina) i tokom sezone odmora, stvara poteškoće u obradi primljenog materijala usled smanjenog broja osoblja u toku ovih perioda. Osim toga, povećano opterećenje poštanskih službi u toku ovih perioda može dovesti do čestih kašnjenja isporuke ili čak i gubitka AIRAC materijala, i time stvoriti velike probleme korisnicima.

7.2. Da bi se poboljšala situacija u toku prazničkog perioda na kraju godine, preporučuje se da se AIRAC ciklus koji obuhvata period od 28 dana od 21. decembra do 17. januara, uključujući ta dva dana, ne koristi za uvođenje značajnih operativnih izmena.

8. Pridržavanje AIRAC procedura

8.1. Na 40. Sastanku ICAO evropske grupe za planiranje vazdušnog saobraćaja (EANPG 40, Pariz 25-28 JAN 99), razmatrane su posledice nepridržavanja AIRAC procedura od strane nekih država. To nepridržavanje se ispoljava kao kasno obaveštavanje o promenama, nekompletna informacija, ukidanje već objavljenih izmena u poslednjem trenutku ili više datih izmena po istom pitanju. Ovakvi problemi imali su vrlo velike negativne efekte na blagovremenu izradu karata i mapa zbog obimnosti poslova. Osim toga, kašnjenje informacija je ometalo blagovremeno ažuriranje FMS-ova, što je povremeno dovodilo do ozbiljnih problema.

8.2. Istraživanja vršena u Evropi pokazuju da se u toku 1999. godine desilo najmanje dvadeset nezgoda (vezanih za bezbednost) koje su bile uzrokovane nepridržavanjem AIRAC procedura. Takođe, na sastanku posvećenom pridržavanju AIRAC-a (AIRAC Adherence Stakeholder Meeting), koji je održan u aprilu 2000. godine, navedeno je da troškovi koji proizilaze iz nepridržavanja AIRAC-a u Evropi iznose jedanaest miliona evra.

Nepridržavanje AIRAC-a potencijalno može da ima značajan uticaj na bezbednost letenja, tako da je od izuzetne važnosti da izvori podataka budu upoznati sa sistemom AIRAC, kao i da se pridržavaju rokova za dostavljanje izvornih podataka AIS-u.

INFORMACIJE PREDVIĐENE ZA OBJAVLJIVANJE KROZ AIRAC

Informacije koje moraju biti objavljene kroz AIRAC

Uspostavljanje, ukidanje ili unapred predviđene značajne promene (uključujući i probne operacije):

1. horizontalnih i vertikalnih granica, propisa i postupaka koji se primenjuju na:
 - a) oblasti informisanja u letu (FIR/UIR);
 - b) kontrolisane oblasti (CTA/UTA);
 - c) kontrolisane zone (CTR);
 - d) savetodavne oblasti;
 - e) ATS rute;
 - f) stalne opasne, zabranjene i uslovno zabranjene zone (uključujući vrstu i period aktivnosti, ako su poznati);
 - g) stalne oblasti ili rute i njihove delove na kojima postoji mogućnost presretanja.
2. pozicija, frekvencija, pozivnih znakova, poznatih neregularnosti u radu i perioda održavanja radio-navigacionih uređaja i sredstava veze.
3. postupaka za čekanje i prilaženje, postupaka dolazaka i odlazaka, postupaka izbegavanja buke i bilo kojih drugih značajnih ATS postupaka.
4. meteoroloških uređaja (uključujući i emisije) i postupaka.
5. poletno-sletnih staza i staza za zaustavljanje.

Informacije preporučene za objavljivanje kroz AIRAC

Uspostavljanje, ukidanje ili unapred predviđene značajne promene koje se odnose na:

1. pozicije, visine i osvetljenost navigacionih prepreka;
2. rulne staze i platforme;
3. radna vremena: aerodroma, sredstava i službi;
4. carinsku, pasošku i zdravstvenu službu;
5. privremene opasnosti, zabranjene i uslovno zabranjene zone i opasnosti po navigaciju, vojne vežbe i grupno letenje vazduhoplova;
6. privremene oblasti ili rute ili njihove delove na kojima postoji mogućnost presretanja.